

Hann nevnr eitt nú málið um at varðveita Framtaksgrunnin, so sum føroyingar ynsku tað.

Ríkisfundirnir eru ikki loynilgir

– Vanliga verður hildið, at Ríkisfundirnir eru loynilgir, av tí at almenningurin ikki hevur fingið nakað at vita. Hvørji evni verða umrødd á fundinum 6. januar?

– Ríkisfundirnir eru als ikki loynilgir. Hóast vit ikki hava so fasta dagsskrá, so kann eg siga, at vit viðgera felagsmál. Á hesum fundum er orðið meira frítt, har vit kunna hvønn annan um tey mál, sum hava týðning fyri hvørt landið sær.

– Spurningar um fiskivinnuna vilja helst bæði føroyingar og grønlandingar verða áhugaðir at tosa um, og eg vil sjálvur kunna hin um ES-fundin í Luxemburg. Vit plaga annars eisini at tosa um figgarligu viðurskiftini í londunum.

Aftaná verður tíðindafundur, og tá kunnu journalistar frætta um innihaldið á fundinum, sigur Nyrup Rasmussen.

– Fara tit at tosa um bankamálið á fundinum?

– Tað eru og verða eingi forboð sett, fyri at tosa um nakað mál yvirhøvur. Um bankamálið kemur upp at venda, so tosa vit eisini um tað. Vit eiga at kunna tosa um alt á ferðini Føroyum, sigur ein avgjörður forsætisráðharri.

Síðani fellur prátið á týðningin í ríkisfelagsskapinum, og um tað bert hongur saman í koldum lógargreinum og figgiarpolitikki.

Tað menniskjansliga elgur at tola mest

Eisini tosa vit um, hvørt tað menniskjansliga og mentanarliga, eitt nú, at danir, grønlandingar og føroyingar eru so ymskir í hugsunarhátti og tusingarlag, hevur virði fyri ríkisfelagsskapinum, heldur enn bert tað figgarliga, sigur forsætisráðharri.

– Tað verður, ið hvussu so er, ongantið tað búskaparliga einsamt, sum heldur í ríkisfelagsskapinum uppi. Menniskjansligu virðini eru grundarlag undir felagsskapinum.

– Eisini skal takst við í umhugsanini, at vit hava felags søgu og mentan. Hóast eg væl veit, at tað hava verið trupulleikar okkara millum gjøgnum tíðirnar, so veit eg kortini eisini, at danska stjórnin hevur hjálpt og stuðlað, tá Føroyar komu í truplastu búskaparligu kreppuna nakrantíð, sigur Nyrup Rasmussen.

Hann heldur persónliga, at tað ongantið skal verða eitt ivamál, at ríkisfelagsskapurin byggir á menniskjanslig og mentanarlig virði, umframt tað búskaparliga.

– Nógvir trupulleikar eru seinastu drini ikkomnir, tí danir ikki skilja, hvussu føroyingar hugsa og tosa?

– Persónliga haldi eg tað vera umráðandi, at vit skilja hvat verður sagt. Tað krevur kortini at báðir partar eru opnir fyri hvør øðrum, júst

tí at vit eru tey ymsk fólksløg.

– Tað krevur hinvegin av okkum donum, at vit nýðast at seta okkum serliga væl inn í føroysk viðurskifti og livumstøður.

Tað var so nógv eg ikki visti nóg nógv um

– Visti tú nóg mikið um føroysk viðurskifti, tá tú tók við sum forsætisráðharri í 1993?

– Lat meg siga tað soleiðis: – Tað vóru so nógv mál, sum eg ikki visti nóg mikið um, tað nýðist eg at viðganga, men eg haldi meg kortini hava lært nóg um føroyingar og viðurskiftini í Føroyum, hesi árini.

– Visti tú nóg mikið um viðurskiftini í Føroyum, tá partabrávaumbýtið fór fram. Her hugsi eg serliga um tað sagt verður, at tú segði ósatt fyri føroysku myndugleikum um hesum máli?

– Eg havi fingið nógvar spurningar um bankamálið, og oftani havi eg havt hug at taka lut í hesum orðaskifti, men eg havi mett, at tað loysir ongar trupulleikar, at leggja seg út í málið, áðrenn bankakanningin er liðug, sigur Poul Nyrup Rasmussen.

Hann hevur veruliga gjørt alt hann er mentur fyri at fáa eina so góða nágreiniga kanning, ið til ber, og sum avdúkar alt, sum er farið fram í málinum.

– Tá kanningin er liðug, vóni eg at vit fáa eitt haldgott grundarlag at tosa saman um, og byggja víðari á.

– Tú ert ikki bangin fyri úrslitinum av kanningini?

– Nei, heldur hinvegin. Tað verður ein stórur lætti fyri meg, tá úrslitið verður lagt fram, tí tað hava vit eitt grundarlag at halda okkum til, sigur Nyrup Rasmussen.

Forsætisráðharri veit um SvF sendingarnar um bankamálið, men hann veit ikki, at trupulleikar hava verið av at fáa alment innlit í málinum, tá Poul Schlüter stjórnin samtykti at føroyingar skuldu yvirtaka undirgrundina.

Føroyingar eiga eitt rættindini

Spurdur, um føroyingar

Poul Nyrup Rasmussen um marknamálið: –Tá samanum kemur, so er tað politiski meirlutin í Føroyum, sum ger av, hvussu marknamálið við bretar skal avgreiðast

eiga allan rættin til undirgrundina, um olja verður funnin, vátta forsætisráðharri, at bert føroyingar eiga rættindini til tað, sum kemur úr føroysku undirgrundini.

Í samband við marknastríðið við Bretland, er tíðarfreist sett til 15. januar 1998. Tá skal gerast av, um málið skal fáa politiska viðgerð ella um tað skal leggjast fyri dómstólin í Haag at gera av, hvat markið skal vera.

– Fara danir at lutka aktivt í hesum samráðingum?

– Eftir hvat eg havi skilt, so er endalig tíðarfreist ikki avtalað, men rætt er, at partarnir á seinasta fundi í juli í ár, vildu hava málið avgreitt innan eitt hálvt ár. 15. januar er sostatt ikki seinasta freist, sigur Nyrup Rasmussen.

Føroyingar taka støðu – vit lurta eftir tykkum

Hann leggur dent á, at tað avgerandi í hesum máli er, hvørja avgerð føroyingar

taka. Síðani vil danska stjórnin og Nyrup Rasmussen persónliga, lurta ógvuliga væl eftir, hvat føroyingar hava at bera fram.

– Eg haldi eisini, at tað hevur týðning, at danir og føroyingar, í hesum føri, semjast um at tosa sama mál.

– Higartil hevur tað verið stríðið at samráðast við bretar, men sum eg skilji á føroyingum, so hevur samstarvið okkara millum riggað væl. Eg havi eisini lagt til merkis, at Landsstýrið hevur kent seg at hava fingið tann stuðul frá Danmark, sum brúk hevur verið fyri.

– Men sjálvandi. Tá samanum kemur, so eigur tað at vera tann føroyski politiski meirlutin, sum ger av, hvussu marknamálið skal avgreiðast, og í Danmark fara vit at taka tað til eftirtektar, sum føroyingar vilja sigur Nyrup Rasmussen.

Føroyska uttanlandsskuldin er umleið 6 mia. krónur. Okkurt klókt høvð

hevur roknað út, at um møgult yriskot á figgarlógini til stóðdar 100 mio. krónur, verður nýtt sum afturbering árliga, so verða tey børn, ið vóru fødd í kreppuárunum pensionistar, áðrenn skuldin er afturgoldin.

Samráðingar um uttanlandsskuldina

– Hvar forsætisráðharri gjørt sær nakrar tankar um, undir hvørjum treytum og hvussu nógv skal falla til gjaldingar í senn, og yvir hvussu langt áramál?

– Sambært avtaluni er ein skipan gjørd, hvussu skuldin skal gjaldað aftur. Um stutta tíð fara vit at tosa við Landsstýrið. Eftir avtaluni frá 1995 skuldi hetta verið gjørt í ár, men verður nú útsett til á vári 1998.

Forsætisráðharri sigur í politiskum vendingum, at danska stjórnin vil vísa ein góðan vilja, so vit í felag kunnu røkka málinum.

Fyribils er tað upp til Landsstýrið at siga sína hugsan, áðrenn farið verður til samráðingarborðið, at tosa um skuldina.

Poul Nyrup Rasmussen hevur eisini sæð filmin „Barbara“, og hann var eins hugtikin av náttúrlýsingunum, sum hann helt seg kenna aftur frá sínum egnum upplivingum, tá hann vitjaði seinast.

– Heldur tú at filmurin lýsti føroysku fólkasálini?

– Jú, eg haldi, at hon hómáðist, tó at filmurin ikki er

so djúpur í síni søgugongd, sum eg minnst søguna, tá eg læs bókina, sigur Nyrup Rasmussen.

Hann heldur kortini, at teir føroysku sjónleikarnir spældu væl, og at teir saman við vökrum náttúrumyndum, settu føroyskan dóm á filmin.

Brúk fyri hvør øðrum

– Hvørjar hugsanir gert tú tær um, at føroyingar nú tosa um loysing, ella broyting av heimastýrislógini?

– Sum áður sagt, so haldi eg at londini í Ríkisfelagsskapinum mentanarliga og menniskjansliga eru tengd nær saman.

– Tað hevur týðning, ikki minst í einum altjóða umskiftiligum heimi, har kappingin er hörð. Tað ger, at vit hava brúk fyri hvør øðrum í felagsskapinum. Harnæst haldi eg, at vit hava so nógv, sum virka ríkandi millum ríkispartarnar.

Broytingar í framtíðini

Poul Nyrup Rasmussen sigur, at hann veit væl - og tað vita føroyingar eisini, at felagsskapurin gjøgnum søguna hevur verið ógvuliga dramatiskur, í góðum eins væl og í vánaligum tíðum. Hann heldur kortini, at eingin, sum hevur verið í Føroyum, ivast í, at nóg og sterk bond binda Føroyar og Danmark saman, bæði persónlig - eins væl og í familjum.

– Tá eg komi til Føroya, fari eg at lurta væl eftir, hvørji ynski føroyingar hava til møgulegan framtíðar felagsskap.

– Í mínum huga er tað heilt náttúrligt at fólkið í Føroyum skal hava seinasta orðið í hesum máli, sigur Poul Nyrup Rasmussen.

Tá danski forsætisráðharri var í Føroyum fyri góðum tveimum árum síðan, vitjaði hann serliga á flakavirkjum. Hesaferð vónar hann eisini at hitta føroyingar, sum eru áhugaðir at tosa við hann